

Injecció per al Delta

■ Un projecte monitoritza a través de satèl·lits l'enfonsament del parc de l'Ebre i un altre estudia la possibilitat d'injectar-li sediments

COMENTARIS 0

S. B. / DATA

DIVENDRES, 17 D'ABRIL DEL 2015

El delta de l'Ebre ha estat 8.000 anys creixent. És la datació que fa escasses setmanes va presentar l'investigador Xavier Benito, que deixava arraconada l'estesa creença que la plana deltaica tenia una existència d'entre 2.000 i 3.000 anys. Segons els seus estudis, han sigut 8.000 els anys necessaris per a la seva formació, creixent en el seu acompanyament final del riu al mar com una fletxa, recta i potent. Però fa a penes mig segle, l'obra humana va iniciar el retrocés. La punta d'aquesta fletxa ja no és afilada sinó arrodonida, com si un gegant forçut l'hagués aplatat a l'encastar-la contra una roca. Ningú discuteix el detonant d'aquest declivi geològic monumental: el Delta ja no rep sediments. El 99% dels que l'alimentaven es queden retinguts des de fa mig segle als embassaments.

El Delta no només va cap enrere. El mar és ara qui creix de nivell pel canvi climàtic. La predicció científica és tan dramàtica que gairebé desperta incredulitat: en el transcurs d'aquest segle es preveu que la meitat del terreny que resisteix quedi sota del nivell del mar. La carrera contrarellotge, amb un clar favorit, només pot donar sorpreses si el sediment torna al Delta.

Només 100.000 tones

Ara, l'aportació de sediments es limita a unes 100.000 tones a l'any, a penes l'1% del que arribava abans de la construcció de les grans preses aigües amunt, com el complex que conformen els embassaments de Mequinensa, Riba-roja d'Ebre i Flix. **«Sense aquesta aportació històrica, ens situem en un retrocés de la costa superior als deu metres per any a la zona de la desembocadura, on la pèrdua de zones humides es calcula en 150 hectàrees entre el 1957 i el 2000»**, apunta Carles Ibáñez. Els propietaris d'arrossars o fins i tot immobles com el restaurant Vascos, a Deltebre, ja envaïts pel mar si no fos per la col·locació de discs que moren en cada temporal de llevant, han trigat a resignar-se. David contra Goliat.

A finals del segle XIX va començar la transformació de les zones humides del Delta en arrossars mitjançant la tècnica coneguda com el colmateig, que consistia a transportar aigua i sediments mitjançant la xarxa de canals per cobrir els terrenys de fang i poder transformar-los per al cultiu de l'arròs. Sense això, a més a més de retrocedir, el cos del Delta s'aprima i s'enfonsa a raó de dos a tres mil·límetres cada any. **«Fa anys que reclamem la necessitat d'establir els mecanismes legals que garanteixin l'aportació de sediments com la que, per exemple, vam veure fa unes setmanes amb les riuades de l'Ebre, encara que només els més fins van superar les preses, i aquests són fàcilment erosionables»**, apunta Susanna Abella, de la Plataforma en Defensa de l'Ebre. I és que, mentre no hi hagi danys, els més conscienciats al Delta aplaudeixen cada vegada que les imatges de satèl·lits mostren una gran taca d'aigua colmatada de sorra i fang que s'escampa pel Mediterrani.

Capacitat de transport

A partir d'ara, els satèl·lits tindran també una altra funció. En diversos punts del Delta s'instal·laran una quinzena de reflectors que serviran com a punt de referència on rebotarà el senyal del radar i permetrà comprovar fins a quin punt s'enfonsa cada zona i quins, per tant, són més vulnerables a la pujada del nivell del mar. És un altre dels projectes inclosos en l'ambiciós programa Live Ebro Admclim, que encara contempla un altre experiment doble amb uns resultats que intriguen els científics. **«Volem conèixer quina és la capacitat de transport de sediments del riu en l'actualitat per analitzar com actuarà en el cas que les sorres i fangs tornessin»**, explica Ibáñez. Per a això, recopilaran els residus sedimentaris que obté el Consorci d'Aigües de Tarragona després del tractament d'aigua de l'Ebre que realitza a la planta de l'Ampolla abans d'enviar l'aigua als seus consorciats del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, i els reinjectaran al riu i els canals principals.

Els tècnics que porten a terme el projecte han escollit dos trams del riu, un a l'altura de Móra d'Ebre, 40 quilòmetres aigües avall dels embassaments, i un altre entre Benifallet i l'assut de Xerta, per abocar els materials i comprovar com es comporten. Faran el mateix als canals de reg principals, per analitzar les taxes de sedimentació als arrossars. Les proves començaran a l'octubre. Són només un pas previ